



ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ ΩΣ ΤΗΝ ΠΟΛΩΝΙΑ, ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΠΛΗΜΜΥΡΙΖΕΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΟ

Μηνιαία αναφορά #50 - δίκτυο ελέγχου γεγονότων του EDMO

Δημοσιεύθηκε στις 22 Αυγούστου 2025



Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ, Η ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ Η ΟΥΚΡΑΝΙΑ ΗΤΑΝ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΤΟΧΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΟ

Οι 31 οργανισμοί* του δικτύου ελέγχου γεγονότων του EDMO, οι οποίοι συνεισέφεραν στοιχεία για την εν λόγω αναφορά, δημοσίευσαν συνολικά 1,483 άρθρα fact-checking μέσα στον Ιούλιο του 2025. Από αυτά τα άρθρα, 164 (11%) παραπληροφόρηση για τη μετανάστευση, 119 (8%) παραπληροφόρηση σχετικά με την κλιματική αλλαγή, 84 (6%) αφορούσαν παραπληροφόρηση σχετικά με την Ουκρανία, 69 (5%) παραπληροφόρηση σχετική με την ΕΕ, 59 (4%) παραπληροφόρηση σχετικά με την Γάζα και το Ισραήλ, 50 (3%) παραπληροφόρηση κατά της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας και θεμάτων που αφορούσαν έμφυλα ζητήματα και 41 (3%) παραπληροφόρηση σχετικά με την COVID-19.

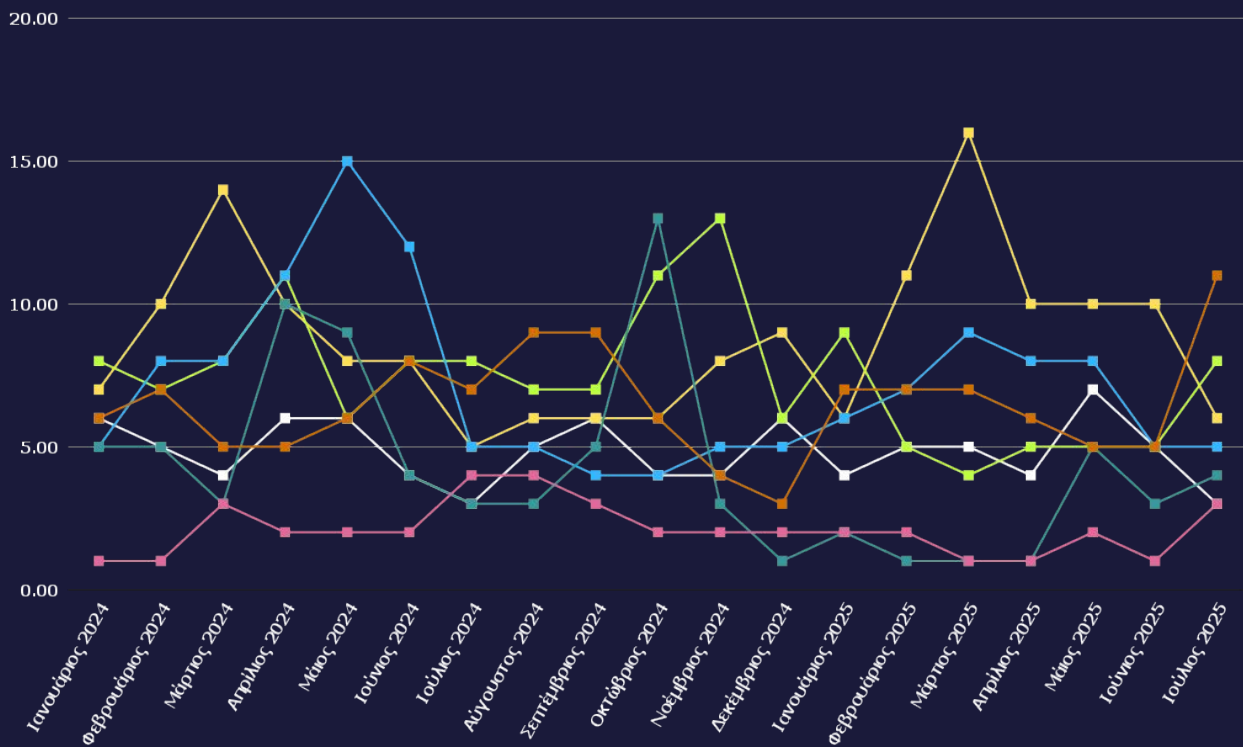
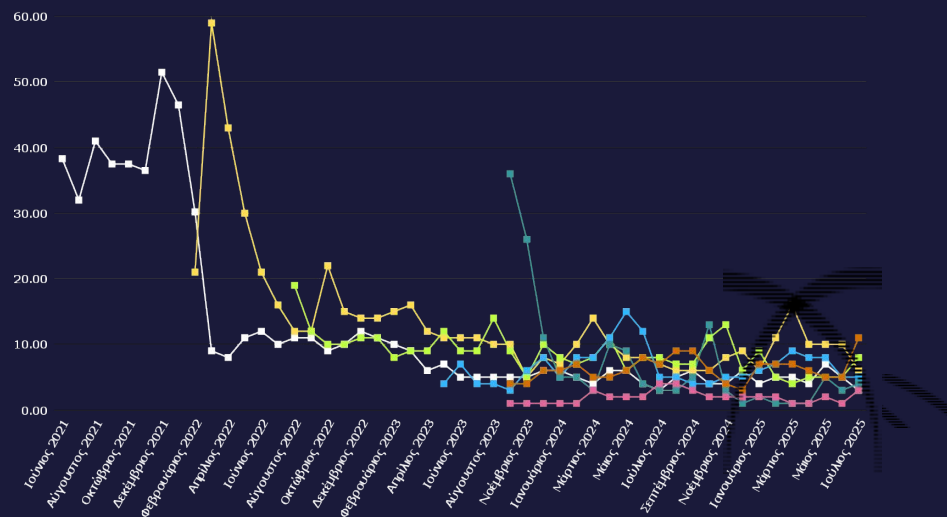
Το πιο στοχοποιημένο θέμα τον Ιούλιο ήταν η μετανάστευση, με αύξηση πέντε ποσοστιαίων μονάδων σε σχέση με τον Ιούνιο. Η ψευδής ειδησεογραφία για την κλιματική αλλαγή αυξήθηκε κατά τρεις μονάδες και ανέβηκε στη δεύτερη θέση. Η παραπληροφόρηση για τον πόλεμο στην Ουκρανία, στην τρίτη θέση, υποχώρησε σε χαμηλά επίπεδα αντίστοιχα με αυτά του περσινού καλοκαιριού.

Η ψευδής πληροφόρηση για ΛΟΑΤΚΙ+ και ζητήματα φύλου αυξήθηκε κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες, ενώ στα υπόλοιπα θέματα τα ποσοστά έμειναν σταθερά ή με μικρές διακυμάνσεις.

** Οργανισμοί που συνέβαλαν στην παρούσα έκθεση: 15min, AFP, APA-Faktencheck, CORRECTIV, Delfi Lithuania, Delfi Estonia, Demagog.pl, Demagog.cz, Demagog.sk, Deutsche Welle, dpa, EFE Verifica, Ellinika Hoaxes, Facta/Pagella Politica, Factcheck Vlaanderen, Faktisk.no, Funky Citizens, Källkritikbyrå, Knack, Lakmusz, Maldita.es, Newtral, Nieuwscheckers, Oštro, Polígrafo, Pravda Association, Re:Baltica, TjekDet, The Journal FactCheck, VerificaRTVE, Verificat.*



% ποσοστό παραπληροφόρησης από το σύνολο που σχετίζεται με τα εξής θέματα





ΠΑΛΙΟΙ ΚΑΙ ΝΕΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΩΘΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΕ ΠΡΩΤΟΦΑΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

Τον Ιούλιο 2025 η παραπληροφόρηση για τη μετανάστευση κατέγραψε το υψηλότερο ποσοστό από την αρχή της παρακολούθησης (Οκτώβριος 2023), φτάνοντας το 11%. Σε αυτό συνέβαλαν παλιοί αλλά και νέοι παράγοντες: μεταξύ των πρώτων, τα γεγονότα στο Τόρε Πατσέκο της Ισπανίας προκάλεσαν ευρεία διάδοση ψευδών ιστοριών σε όλη την Ευρώπη, τροφοδοτώντας βία και ρατσισμό. Παράλληλα, η εντατικοποίηση της συνεργασίας Πολωνίας–Γερμανίας στη μεταναστευτική πολιτική στα σύνορα έδωσε έδαφος σε διακινητές παραπληροφόρησης να διασπείρουν ψευδές περιεχόμενο για ελέγχους στα σύνορα και «κακόπιστη» διαχείριση των ευρωπαϊκών συνόρων.

Επανερχόμενα αντιμεταναστευτικά αφηγήματα ενίσχυσαν το κύμα παραπληροφόρησης. Η θεωρία συνωμοσίας περί «εξισλαμισμού» της Ευρώπης τροφοδοτήθηκε από ψευδείς ιστορίες, όπως ότι το δημοφιλέστερο όνομα νεογέννητων αγοριών στην κομητεία Γκάλγουεϊ της Ιρλανδίας είναι “Μοχάμεντ”. Παράλληλα, κυκλοφόρησαν ψευδείς ειδήσεις που στηρίζουν τον ατεκμηρίωτο ισχυρισμό ότι «το κράτος φροντίζει τους μετανάστες περισσότερο από τους πολίτες του». Στην Πορτογαλία διαδόθηκε ότι οι μετανάστες έχουν προτεραιότητα στις σχολικές εγγραφές έναντι των Πορτογάλων· στην Πολωνία ενισχύεται αφήγημα που στοχοποιεί ειδικά τους Ουκρανούς μετανάστες, ότι δήθεν εκμεταλλεύονται το σύστημα επιδόματος ανεργίας.





ΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ: ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ, ΛΙΜΟΣ ΣΤΗ ΓΑΖΑ ΚΑΙ ΜΠΡΙΖΙΤ ΜΑΚΡΟΝ



Παραπληροφόρηση για την κλιματική αλλαγή κυκλοφόρησε ευρέως τον Ιούλιο (τον τρίτο θερμότερο Ιούλιο από το 1850). Επανήλθε η γνωστή θεωρία συνωμοσίας ότι οι μετεωρολογικοί χάρτες «βάφονται» με πιο έντονα χρώματα για να σπείρουν πανικό, ενώ οι θερμοκρασίες υποτίθεται πως δεν έχουν αλλάξει. Κυκλοφόρησαν επίσης ψευδείς ισχυρισμοί για την πράσινη ενέργεια: βίντεο στη Γερμανία που «αποδεικνύει» ότι βλάπτει το περιβάλλον και ιστορία στην Τσεχία που αποδίδει την υπερθέρμανση των τελευταίων ετών στα φωτοβολταϊκά.



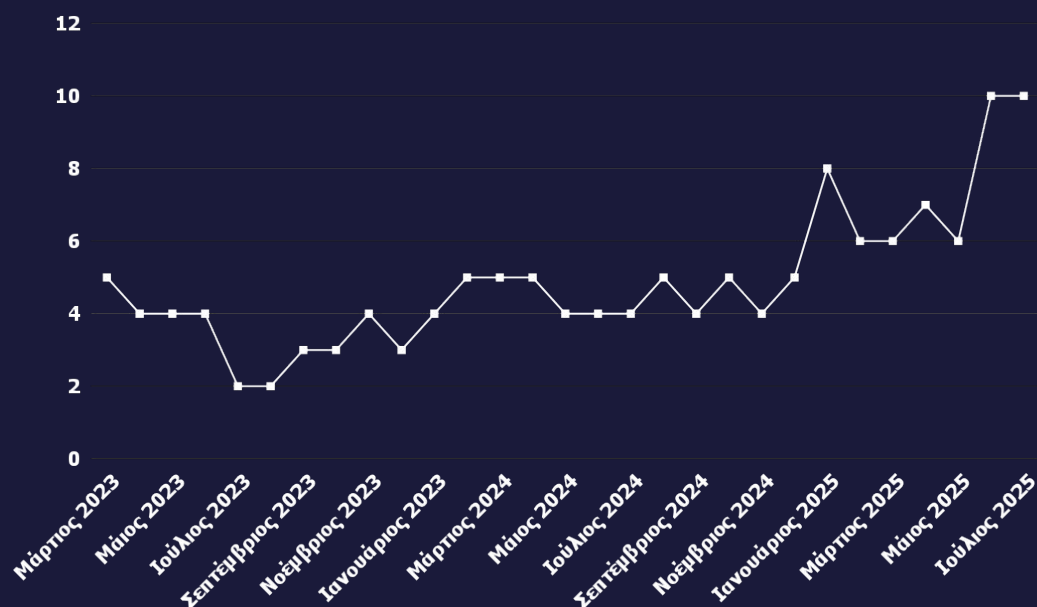
Με τις ειδήσεις και τις εικόνες για τον συνεχιζόμενο λιμό στη Γάζα, η παραπληροφόρηση αξιοποιήθηκε τον Ιούλιο (και συνεχίζεται τον Αύγουστο) για να καλλιεργηθεί αρνητισμός/άρνηση των δεινών των αμάχων - σε γραμμή με τη συνωμοσιολογία «Rallywood» που χρησιμοποιείται ευρέως από φιλοϊσραηλινή παραπληροφόρηση. Φωτογραφίες παιδιών από τη Γάζα πλαισιώθηκαν ως «εκτός πλαισίου αναφοράς, με ψευδείς ισχυρισμούς ότι προέρχονται από άλλες χώρες ή εποχές. Όπως κατέγραψε η DW, αυτή η άρνηση ενισχύθηκε και από το Grok, το ΑΙ που λειτουργεί στο Χ, που χρησιμοποιήθηκε από χρήστες ως «fact-checker». Σε μία καταγεγραμμένη περίπτωση, η κρίση στη Μέση Ανατολή αξιοποιήθηκε και για την τροφοδότηση αντισημιτικών θεωριών συνωμοσίας: στη Ρουμανία κυκλοφόρησε ψευδής ισχυρισμός ότι 3 εκατ. διαμερίσματα «ετοιμάζονται για Εβραίους και Σιωνιστές».

Τον Ιούλιο επανήλθε και μια διαδεδομένη τρανσμισογυνιστική θεωρία συνωμοσίας: ότι η Πρώτη Κυρία της Γαλλίας, Μπριζίτ Μακρόν, είναι στην πραγματικότητα άνδρας. Σύμφωνα με viral ψευδή είδηση, ο πλαστικός χειρουργός που υποτίθεται πως αποκάλυψε τη «μετάβασή» της πέθανε υπό μυστηριώδεις συνθήκες.



ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ

Το ποσοστό παραπληροφόρησης με χρήση υλικού που δημιουργήθηκε με λογισμικό ΑΙ έμεινε στα επίπεδα-ρεκόρ του προηγούμενου μήνα. Από τα 1,483 άρθρα ελέγχου γεγονότων, τα 152 αφορούσαν τη χρήση αυτής της τεχνολογίας στο πλαίσιο παραπληροφόρησης, αντιπροσωπεύοντας το 10% του συνόλου.



Τον Ιούλιο, οι ψευδείς ιστορίες με ΑΙ περιστράφηκαν γύρω από τα «αρχεία Έποσταϊν», με ευρέως διακινούμενες κατασκευασμένες εικόνες του Προέδρου των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ δίπλα στον Τζέφρι Έποσταϊν και νεαρά κορίτσια. Καταγράφηκε και μια ενδιαφέρουσα χρήση ΑΙ στη Βουλγαρία: ψεύτικο τηλεοπτικό ρεπορτάζ που ισχυριζόταν ότι ο Ρώσος πρόεδρος Βλαντίμιρ Πούτιν απειλεί τη Γερμανία με στρατιωτικά πλήγματα. Άλλα ευρέως διακινούμενα ΑΙ περιεχόμενα περιλάμβαναν ψεύτικες φωτογραφίες βιολονίστα σε ναζιστικό στρατόπεδο συγκέντρωσης, στο πλαίσιο της αυξανόμενης διαδικτυακής τάσης για ΑΙ εικόνες υποτιθέμενων θυμάτων του Ολοκαυτώματος.





ΟΙ 4 ΨΕΥΔΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΙΟ ΕΥΡΕΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΟΝ ΜΑΙΟ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΗΤΑΝ:

- Οι μετεωρολογικοί χάρτες «πειράζονται» χρωματικά για να προκαλέσουν πανικό για την κλιματική αλλαγή (θεωρία «αλλαγής χρωμάτων»).
- Ο χειρουργός που υποτίθεται πως χειρούργησε τη Μπριζίτ Μακρόν για τη μετάβασή φύλου της πέθανε.
- Εικόνες του Ντόναλντ Τραμπ με τον Τζέφρι Έπσταϊν που δημιουργήθηκαν με ΑΙ.
- ◆ Πραγματικές εικόνες και βίντεο Παλαιστινίων θυμάτων από τις επιχειρήσεις του Ισραήλ παρουσιάζονται ψευδώς ως παραπληροφόρηση.
- Ψευδείς/παραπλανητικές εικόνες και βίντεο για τον ξυλοδαρμό ηλικιωμένου από τρεις Μαροκινούς στο Τόρε Πατσέκο, Ισπανία.



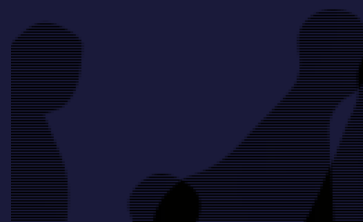
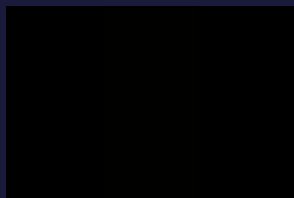
ΟΙ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ



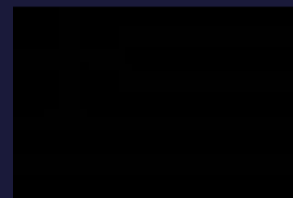
Ο πολιτικός Aleš Primc κοινοποίησε παραπλανητική φωτογραφία, υποστηρίζοντας ότι μια ανύπαρκτη αριστερή καμπάνια για δημοψήφισμα λέει πως «τα παιδιά δεν χρειάζονται πατέρες».



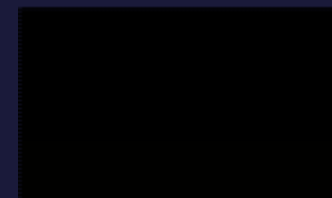
Ισχυρισμός ότι οι εκλογές στη Ρουμανία ακυρώθηκαν βάσει καταχρηστικής εφαρμογής του Digital Services Act.



Σύμφωνα με «νέο νόμο», θα δημιουργούνταν δομές φιλοξενίας προσφύγων σε 16.000 οικισμούς σε όλη την Ελλάδα, καθεμιά χωρητικότητας 100 ατόμων.



Γράφημα ισχυρίζεται ότι μόνο το 17% των δικαιούχων του Bürgergeld (ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα) είναι Γερμανοί χωρίς μεταναστευτικό υπόβαθρο.





ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτή την αναφορά συλλέχθηκαν μέσω ερωτηματολογίου το οποίο στάλθηκε στους οργανισμούς ελέγχου γεγονότων οι οποίοι είναι μέλη του δικτύου ελέγχου γεγονότων του EDMO (<https://edmo.eu/fact-checking-community/>).

Περίοδος αναφοράς: 1-31 Ιουλίου 2025. Αριθμός απαντήσεων: 31

Βασικοί ελεγκτές της αναφοράς: Lucia Bertoldini και Tommaso Canetta, Pagella Politica/Facta.
Για περισσότερες πληροφορίες: t.canetta@pagellapolitica.it.



Το EDMO έχει λάβει χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση με αριθμό σύμβασης: LC-01935415